

**SAMARQAND VILOYATI PEDAGOGIK MAHORAT
MARKAZI**

XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN

**SUN'IY INTELLEKT VA O'QITISHNING
ZAMONAVIY AN'ANALARI**

2025-YIL 18-APREL

UO'K: 37.031.2

BBK: 30φ

“Sun'iy intellekt va o'qitishning zamonaviy an'analari” mavzusida xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya” mavzusida xalqaro (onlayn/offlayn) ilmiy-amaliy konferensiya materiallari to'plami. 2025 yil, 877 varaq

“Sun'iy intellekt va o'qitishning zamonaviy an'analari” mavzusida xalqaro (onlayn/offlayn) ilmiy-amaliy konferensiya O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022 yil 11 maydagi “2022-2026 yillarda xalq ta'limini rivojlantirish bo'yicha milliy dasturni tasdiqlash to'g'risida”gi PF-134-son Farmonida belgilangan vazifalarni bajarish maqsadida tashkil etilgan.

Konferensiya materiallari to'plamiga chet davlatlar ilmiy tadqiqot institutlari, oliy ta'lim muassasalari professor-o'qituvchilari, O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi idoralar xodimlari va ta'lim muassasalari o'qituvchilari, Pedagogik mahorat markaz xodimlari, Respublika ilmiy-tadqiqot institutlari ilmiy xodimlari, ilmiy izlanuvchilar, magistrant va talabalarning ilmiy tadqiqot hamda ta'lim-tarbiya masalariga oid maqola va tezislari kiritilgan.

Konferensiya to'plamida chop etilgan maqola va tezislar mazmuni hamda ma'nbalarning to'g'riligiga mualliflar javobgar.

Tahrir hay'at a'zolari:

- Ibragimov A.A. – Pedagogika fanlari doktori, professor, bosh muharrir.
- Raximqulova M.B. – Pedagogika fanlari nomzodi, dotsent, tahrir hay'ati a'zosi.
- Fayzullayeva G.Sh. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent, mas'ul muharrir.
- Raximova M.A. – Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent, tahrir hay'ati a'zosi.
- Alimova D.X. – Filologiya fanlari nomzodi, dotsent, tahrir hay'ati a'zosi.
- Fayziyeva M.M. – Fanlarni rivojlantirish bo'limi boshlig'i, tahrir hay'ati a'zosi.
- Raimkulova I.A. – Katta o'qituvchi, tahrir hay'ati a'zosi.
- Rabbanayeva D.T. – Katta o'qituvchi, tahrir hay'ati a'zosi.
- Ergasheva G. A. – Katta o'qituvchi, tahrir hay'ati a'zosi.
- Shodiyeva J.X. – Katta o'qituvchi, tahrir hay'ati a'zosi.
- Qoraboyev H.K. – Katta o'qituvchi, tahrir hay'ati a'zosi.
- Nigmatova M.Z. – Katta o'qituvchi, tahrir hay'ati a'zosi.
- Ruziyeva N.Z. – O'qituvchi, tahrir hay'ati a'zosi.
- Haqberdiyeva Z. – O'qituvchi, tahrir hay'ati a'zosi.

Xudoyberdiyeva J. A. Pedagoglarning ish samaradorligini oshirishda sun'iy intellektdan foydalanish imkoniyatlari.....	236
Xalilov F. V. Texnika yo'nalishlari talabalarining mustaqil ta'limida sun'iy intellekt texnologiyalarining o'rni va imkoniyatlari.....	238
Umarova M. Yu. Umumta'lim maktablari matematika ta'limida raqamli texnologiyalar va sun'iy intellektdan foydalanish samaradorligi.....	240
Beysenov K. S. Ta'lim xizmatlarini ko'rsatish va o'quv jarayonini boshqarish uchun sun'iy intellektdan foydalanish.....	243
Kadirov T. B. Ta'limda sun'iy intellektning o'rni va ahamiyati.....	249
Abadov O. R. Bitiruvchi sinf o'quvchilarini kasb-hunarga yo'naltirishda sun'iy intellekt yordamidan foydalanishning psixologik tomonlari.....	251
Odinayeva M. K. Ta'limda raqamli transformasiya va sun'iy intellektga asoslangan ta'lim tendensiyalari.....	254
Tangirov A. J. Robotlarning inson va atrof muhit bilan bo'ladigan o'zaro ta'siri.....	257
Berdiyeva O. B. Sun'iy intellekt asosidagi adaptiv matematika o'quv platformalarining samaradorligi.....	262
Abdilamitov Ya. B. Ta'limni raqamlashtirishda – sun'iy intellektning imkoniyatlari.....	266
Xo'jayev O.K., Sobirov D.B. Axborot texnologiyalari kafedrası veb saytini ishlab chiqish.....	264
Karimova M. A., Boymurodov A. X. Matematikani o'qitishda sun'iy intellekt yordamida yaratilgan ta'lim platformalarining imkoniyatlari.....	269
Saparova D. A. Sun'iy intellekt va mehnat bozori: yangi ish o'rinlari va kasbiy o'zgarishlar.....	271
Nasirova S. B. Ta'limni raqamlashtirishda sun'iy intellektning imkoniyatlari: nazariya, tajriba va istiqbollari.	276
Xamidullayev X. X Sun'iy intellekt va inson resurslarini boshqarishning nazariy asoslari.....	286
Hasanov A. A., Farxodova N. M. Ta'limda raqamlashtirishda-sun'iy intellektning imkoniyatlari.....	288
Xayrullayev U. X., Pardayev A. I. Raqamli texnologiyalar orqali ta'lim jarayonida yangi usullardan foydalanish.....	292
Matyokubov O. B., Abidov K. O. Development of a unified knowledge base for internal use at the urgench branch of the tashkent medical academy	294
Melibayeva F. M. Sun'iy intellekt orqali tibbiyot yo'nalishi talabalarining mustaqil ishlarini takomillashtirish.	297
Ostonova Sh. F. Ta'lim jarayonida qo'llaniladigan innovatsion pedagogik texnologiyalar va ularning axborot-kategorik yondashuv bilan bog'liqligi.....	300
Begaliyev F. U. Multimediali ilovalar asosida oliy ta'limlarda o'quv jarayonini takomillashtirish.....	303
Oblomurodov E. B. Sun'iy intellekt va axborot xavfsizligi. muammolari va yechimlari.....	306
Qadirbergenova G. D. Sun'iy intellektning ta'limni raqamlashtirishdagi roli	308

9. Kuralov Y.A. Bo'lajak informatika o'qituvchilarining dasturlashtirish kompetensiyasini rivojlantirish vositalari va metodlari // European Journal Of Interdisciplinary Research And Development Volume-14 Website: www.ejird.journalspark.org 2023. ISSN (E):2720-5746. –p. 267-272.

PEDAGOGLARNING ISH SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA SUN'IY INTELLEKTDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI

Xudoyberdiyeva Jumagul Amanovna

Andijon viloyati PMM "Pedagogika va psixologiya, ta'lim texnologiyalari" kafedrası o'qituvchisi

Annotatsiya: Zamonaviy ta'limda pedagoglarning roli faqat bilim berish bilan cheklanmaydi. Ular o'quvchilarni tarbiyalash, metodik materiallar tayyorlash, darslarni tahlil qilish, baholash, rivojlantiruvchi faoliyatlar tashkil etish kabi ko'plab vazifalarni bajaradilar. Ushbu jarayonlar ko'p vaqt va kuch talab qiladi. Bunday sharoitda sun'iy intellekt (SI) texnologiyalari pedagogik faoliyatni samarali tashkil etishda va o'qituvchilarning ishini yengillashtirishda muhim yordamchi vositaga aylanmoqda.

Kalit so'zlar: Sun'iy intellekt, pedagogika, dars samaradorligi, raqamli texnologiyalar, ta'lim innovatsiyasi.

XXI asrda ta'lim sohasida raqamli texnologiyalar, xususan sun'iy intellekt (SI) vositalarining jadal rivojlanishi pedagogik faoliyatga yangi yondashuvlarni joriy qilish zaruratini keltirib chiqarmoqda. O'qituvchi mehnati ko'p qirrali va murakkab bo'lib, u dars tayyorlash, baholash, tahlil qilish, shuningdek, o'quvchilarning shaxsiy rivojlanishini kuzatish kabi jarayonlarni o'z ichiga oladi. Bunday vaziyatda sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish pedagog ishini samarali tashkil etish hamda ularning vaqt va energiyasini tejashda muhim ahamiyat kasb etadi. Zamonaviy ta'lim tizimi globallashtirish, raqamlashtirish va texnologik taraqqiyot ta'sirida jadal sur'atlar bilan rivojlanmoqda. Xususan, sun'iy intellekt (SI) texnologiyalarining ta'lim jarayonlariga kirib kelishi pedagogik faoliyatning samaradorligini oshirish, o'qituvchilarning ish yukini kamaytirish, dars jarayonlarini avtomatlashtirish va individual yondashuvni ta'minlash imkonini bermoqda. Ta'limda sun'iy intellektning qo'llanilishi o'qituvchi ishini nafaqat yengillashtiradi, balki ularning kasbiy malakasini doimiy ravishda rivojlantirishga ham zamin yaratadi.

Sun'iy intellekt asosida ishlovchi dasturlar va vositalar — masalan, avtomatik baholash tizimlari, ta'limiy platformalar, virtual o'quv yordamchilari, darslarni rejalashtirish va monitoring qilish tizimlari — pedagogik faoliyatning turli jabhalarida keng qo'llanilmoqda. Bu texnologiyalar nafaqat rivojlangan davlatlarda, balki O'zbekiston ta'lim tizimida ham asta-sekin joriy etilmoqda.

Sun'iy intellektning pedagogik faoliyatdagi nazariy asoslari. Sun'iy intellekt bu – inson intellektiga xos bo'lgan tahlil qilish, o'rganish, qaror qabul qilish kabi funksiyalarni amalga oshiruvchi dasturiy ta'minotlar tizimidir. Pedagogik faoliyatda SI quyidagi jihatlar orqali foydali bo'lishi mumkin:

- **Kognitiv yukni kamaytirish** – o'qituvchining kundalik, takroriy ishlarini avtomatlashtirish orqali ularni ijodiy faoliyatga yo'naltirish.
- **Adaptiv o'qitish** – har bir o'quvchining individual ehtiyojiga mos ta'lim resurslari taqdim etish.
- **Analitik imkoniyatlar** – baholash natijalarini chuqur tahlil qilish, rivojlanish dinamikasini aniqlash.

Darslarni rejalashtirish va resurslar tayyorlashda (SI) yordami. Zamonaviy sun'iy intellekt vositalari o'qituvchiga mavzuga mos dars ishlanmasi, test savollari, vizual materiallar va o'quv topshiriqlarini qisqa vaqt ichida tayyorlash imkonini beradi. Masalan, LessonPlanAI, ChatGPT, Canva AI kabi platformalar orqali fan, sinf va mavzuga moslashtirilgan metodik materiallar yaratiladi. Bu o'qituvchining darsga tayyorgarlik vaqtini sezilarli darajada qisqartiradi.

Baholash va tahlil qilish jarayonlarini avtomatlashtirish. AI asosidagi test platformalari va esse baholash tizimlari yordamida o'quvchilarning bilim darajasi avtomatik ravishda aniqlanadi. Bu tizimlar nafaqat to'g'ri yoki noto'g'ri javoblarni aniqlaydi, balki xatolarni tahlil qilish, o'zlashtirish darajasini prognozlash va individual rivojlanish yo'nalishini belgilash imkonini beradi.

O'qituvchining kasbiy rivojlanishida (SI) vositalari. Sun'iy intellekt asosida ishlovchi onlayn o'quv platformalar (Coursera, EdApp, Khan Academy AI) o'qituvchilarning o'z ustida ishlashini, fan yangiliklaridan xabardor bo'lishini va zamonaviy metodikani o'rganishini qo'llab-quvvatlaydi. Bu esa kasbiy kompetensiyalarni doimiy yangilab borish imkonini yaratadi.

Tashkiliy ishlarni yengillashtirish va hisobot yuritish. AI vositalari yordamida davomad, reyting, portfoliolarni yuritish, statistik hisobotlar tuzish avtomatlashtiriladi. Natijada o'qituvchi ko'proq vaqtini bevosita ta'lim jarayoniga sarflaydi.

Sun'iy intellekt texnologiyalarining pedagogik faoliyatga integratsiyalashuvi o'qituvchining ish unumdorligini oshirish, ish hajmini yengillashtirish va sifatli ta'limni ta'minlashda katta salohiyatga ega. Ushbu vositalardan to'g'ri foydalanish o'qituvchining roli va ta'sirini kuchaytiradi, ularni texnologik yordamga ega ijodkor, muallif va ta'lim yetakchisiga aylantiradi. Kelajak ta'limi innovatsiyalarga ochiq va sun'iy intellektidan oqilona foydalanadigan pedagoglar qo'lida bo'ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Luckin, R., Holmes, W., Griffiths, M., & Forcier, L. B. (2016). *Intelligence Unleashed: An Argument for AI in Education*. Pearson Education.
2. Holmes, W., Bialik, M., & Fadel, C. (2019). *Artificial Intelligence in Education: Promises and Implications for Teaching and Learning*. Center for Curriculum Redesign.
3. Popenici, S. A. D., & Kerr, S. (2017). Exploring the impact of artificial intelligence on teaching and learning in higher education. *Research and Practice in Technology Enhanced Learning*, 12(1), 1–13. <https://doi.org/10.1186/s41039-017-0062-8>
4. UNESCO. (2021). *AI and Education: Guidance for policy-makers*. Paris: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

5. Shodmonov, S. H., & Qodirov, A. M. (2022). Zamonaviy axborot texnologiyalarining ta'lim tizimidagi o'rni. *Pedagogika va psixologiya muammolari*, 4(49), 30–36.

TEXNIKA YO'NALISHLARI TALABALARINING MUSTAQIL TA'LIMIDA SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARINING O'RNI VA IMKONIYATLARI

Xalilov Fayoz Vaxobjonovich

BUXORO DAVLAT TEXNIKA UNIVERSITETI

Annotatsiya: Ushbu maqola texnika yo'nalishlari talabalarining mustaqil ta'limida sun'iy intellekt (SI) texnologiyalarining o'rni va imkoniyatlarini o'rganadi. Sun'iy intellekt tizimlari ta'limni personalizatsiyalash, bilimlarni mustaqil egallash va baholashda samarali yordam beradi. Adaptiv platformalar orqali individual yondashuv, xatolarni tahlil qilish va masofaviy ta'limda qulayliklar yaratiladi. Tadqiqotda SI texnologiyalari talabalarining kreativ fikrlashini rivojlantirish, o'quv jarayonini avtomatlashtirish va ta'lim sifatini oshirishda muhim vosita ekanligi ko'rsatilgan. O'zbekistonda SI sohasini rivojlantirish bo'yicha qabul qilingan qarorlar va amaliy ishlar ham tahlil etilgan.

Kalit so'zlar: sun'iy intellekt, mustaqil ta'lim, texnika yo'nalishlari, adaptiv ta'lim platformalari, masofaviy ta'lim

Bugungi kunda, mamlakatimiz oliy ta'lim muassasalarida texnika yo'nalishlari talabalari uchun fanlar bo'yicha mustaqil ishlarni samarali tashkil etish, ularni ilmiy-tadqiqot ishlariga jalb etish, innovatsion ta'lim texnologiyalari asosida o'quv mashg'ulotlarini tashkil etish va kreativ fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish muhim ahamiyat kasb etadi. Zero, bilimlar tez eskiradigan bugungi raqamli asrda talabalarni faqat an'anaviy ta'lim texnologiyalari asosida o'qitish yaxshi samara bermaydi. Shu bois, talabalarda mustaqil bilim olish ko'nikmalarini rivojlantirish, yangi bilimlarni o'zlashtirishga yo'naltirilgan innovatsion ta'lim texnologiyalari va zamonaviy ta'lim platformalaridan hamda didaktik vositalardan foydalanish asosida mustaqil o'quv faoliyatni samarali tashkil etishga erishish mumkin. Bu borada sun'iy intellekt (SI) texnologiyalarining keng imkoniyatlaridan foydalanish, shubhasiz ta'lim sifatini oshirishda muhim o'rin egallaydi.

Sun'iy intellekt tizimlari talabalarga o'quv materiallarni o'zlashtirishda faol yordamchi vosita bo'lib, ta'limni personalizatsiyalash, bilimlarni mustaqil egallash, ularni baholash va qayta aloqani tashkil etish orqali mustaqil ishlarni samarali tashkil etish imkonini beradi. SI talabaning ma'lumotlarni qayta ishlash qobiliyatini oshiradi, individual yondashuvni ta'minlaydi va murakkab jarayonlarni o'zlashtirishni yengillashtiradi.[1]

Demak, mustaqil ta'limni tashkil etish va nazorat qilishda sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish orqali o'quv mashg'ulotlari sifatini yangi bosqichga ko'tarish imkoniyatlari mavjud. Bu borada, adaptiv ta'lim platformalari orqali har bir talabaning qobiliyatlari va ehtiyojlarini inobatga olgan holda, individual yondashish,